

**КОНСТИТУЦИЯ
НА
БЪЛГАРСКОТО КНЯЖЕСТВО**

(Приета на 16.04.1879 г.)

**Глава I
ЗА ТЕРРИТОРИЯТА НА КНЯЖЕСТВОТО**

1. Намаляване или уголемяване територията на Българското Княжество не може да стане безъ съгласието на Великото народно Събрание.
2. Исправяне границите, ако не става въ места населени, може да бъде разрешено и отъ Обикновенното Народно Събрание (чл. 85, т. 1).
3. Територията административно се дели на окръжия, околии и общини. Особенъ законъ ще се изработи за наредбата на това административно деление върху начала за самоуправление на общините

[Народе](#)

**Глава II
КАКВА Е КНЯЖЕСКАТА ВЛАСТЪ И КАКВИ СЪ НЕЙНИТЕ ПРЕДЕЛИ**

4. Българското Княжество е монархия наследственна и конституционна, съ народно представителство.
5. Князьтъ е Върховенъ представителъ и глава на Държавата.
6. На Българский Князь се дава титлата - СВЕТЛОСТЪ, а на наследника на престола титлата - СИЯТЕЛСТВО.
7. Безъ съгласието на Великото Народно Събрание Българский Князь не може да бъде същевременно управителъ на друга некая държава.
8. Лицето на Княза е свещенно и неприкосновенно.
9. Законодателната властъ принадлежи на Князя и на народното представителство.
10. Князьтъ утвърждава и обнародва приетите отъ Народното Събрание закони.
11. Князьтъ е върховенъ началникъ на всички военни сили въ Княжеството, както въ мирно така и въ военно време. Онъ раздава военните чиновове по закона. Който постъпя въ военна служба, дава клетва, че ще да е веренъ Князю.
12. Исполнителната властъ принадлежи Князю; всите органи на тая властъ действуватъ отъ негово име и подъ неговъ върховенъ надзоръ.
13. Съдебната властъ въ всичката нейна ширина принадлежи на съдебните места и лица, които действуватъ отъ името на Князя. Отношенията на Князя къмъ тия места и лица се определяватъ чрезъ особни наредби.
14. Князьтъ има право да смекчава или да отменява наказанията спроти начина, който е определенъ въ правилата на криминалното съдопроизводство.
15. Князьтъ има право за помиловане въ криминалните дела. А правото за амнистия принадлежи на Князя заедно съ Народното Събрание.

¹ <http://parliament.bg/bg/17>

16. Изложените въ членове 14 и 15 правдини на Князя не се простиратъ и на пресъдите, по които съ осъдени министри за некакво нарушение Конституцията.

17. Князьтъ е представителъ на Княжеството въ всичките му сношения съ иностранныте държави. Отъ негово име и съ пълномощие отъ Народното Събрание се свързватъ съ Правителствата на съседните държави особни сговори за работи по управлението на Княжеството, за които се изисква участието и съдействието на тия правителства.

18. Наредбите и распоредданията, които излизатъ отъ Князя, иматъ сила въ такъвъ случай, когато те съ подписани отъ надлежните министри, които приематъ на себе всичката за нихъ отговорность.

[Народе](#)

Глава III ЗА МЕСТОПРЕБИВАНИЕТО НА КНЯЗЯ

19. Князьтъ е длъженъ да се намира постоянно въ Княжеството. Ако на време изляза изъ него, той си назначава Наместникъ, който, докле отсъствува Князьтъ, ще има правдини и длъжности, определени съ особенъ законъ. За излязанъето си изъ Княжеството и за назначаванъето Наместника си Князьтъ обявява народу чрезъ прокламация.

20. Наследникътъ на престола такожде трябва да живее въ Княжеството и може да изляза изъ него само съ съгласието на Князя.

[Народе](#)

Глава IV ЗА ГЕРБА НА КНЯЖЕСТВОТО, ЗА ПЕЧАТА И ЗА НАРОДНОТО ЗНАМЕ

21. Българский Държавенъ гербъ е златенъ коронованъ левъ на тъмночървено поле. Надъ полето Княжеска корона.

22. На държавний печатъ се изображава гербътъ на Княжеството.

23. Българското народно знаме е трицветно и състои отъ белъ, зеленъ и червенъ цветове, поставени хоризонтално.

[Народе](#)

Глава V ЗА НАЧИНА, ПО КОЙТО ЩЕ СТАВА ПРЕСТОЛОНАСЛЕДИЕТО

24. Княжеското достоинство е наследственно въ мъжката нисходяща права линия на първий избранъ Князь. За наследството ще се изработи особенъ законъ.

[Народе](#)

Глава VI

ЗА ПЪЛНОЛЕТИЕТО НА КНЯЗЯ, РЕГЕНСТВОТО И ЗА НАСТОЙНИЧЕСТВОТО

25. Царствующий Князь и Наследникът на престола се считат пълновръстни на 18-та си година.
26. Ако Князьт встъпи на престола преди да е достигналъ тоя възраст, то до пълнолетието му се отржда Регенство и настояничество.
27. Регентството състои отъ троица Регенти, които се избиратъ отъ Великото Народно Събрание.
28. Царствующий Князь може още при живе да назначи тримата Регенти, ако Наследникът на престола е непълновръстенъ, но за това се иска съгласието и утвърдението на Великото Народно Събрание.
29. Членовете на Регентството могатъ да бъдатъ министри, председателятъ и членовете на Върховното съдилище, или пакъ лица, които съ занемале безукорно тия длъжности.
30. Членовете на Регентството, при встъпването си въ тая длъжностъ, даватъ въ Великото Народно Събрание клетва, че ще бъдатъ верни на Князя и на Конституцията. Следъ това чрезъ прокламация къмъ народа, те обявяватъ, че наченватъ да управляватъ Княжеството въ пределите на Княжеската властъ и отъ името на Князя.
31. Князьт, откакъ достигне пълнолетие и даде клетва, встъпя въ управлението на Княжеството, и за това известява на народа чрезъ прокламация.
32. Въспитанието на непълновръстний Князь и управлението на имота му се поръчва на овдовелата Княгиня и на настояници, назначени отъ Съвета на Министрите по съгласие съ Княгинята.
33. Членовете на Регентството не могатъ да бъдатъ и настояници на непълновръстний Князь.

[Нагоре](#)

Глава VII

ЗА ВСЪПЯВАНЪТО НА ПРЕСТОЛЪ И ЗА КЛЕТВАТА

34. Следъ смъртта на Князя, Наследникътъ му встъпва на престола и незабавно се распоржда за да се свика Великото Народно Събрание, предъ което той дава следующата клетва:
"Кълнъ се во име Всемогущаго Бога, че свято и нерушимо ще пазя Конституцията и законите на Княжеството, и че въ всичките си распорждания ще имамъ предъ очи само ползата и доброто на Княжеството. Богъ да мие на помощъ."

[Нагоре](#)

Глава VIII

ЗА ОБДЪРЖАНЪЕ НА КНЯЗЯ И НА КНЯЖЕСКИЙ ДОМЪ

35. Народното Събрание определява за обдържанъе на Князя и на неговий дворъ шесть стотини хиляди франки на година.
Това количество не може да бъде нито уголемено безъ съгласието на Народното Събрание, нито намалено безъ съизволения на Князя.

36. Народното Събрание определява обдържанъето на Наследника на престола, отъ какъ той достигне пълнолетието си.

[Наро̀е](#)

Глава IX ЗА ВЕРАТА

37. Господствующа въ Българското Княжество вера е Православно-Християнската отъ Источно Исповедание.

38. Българский Князь и потомството му не могатъ да исповедватъ никоя друга вера, освенъ Православната. Само първий избранъ Българский Князь ако принадлежи къмъ друга вера, може да си остане въ нея.

39. Българското Княжество отъ църковна страна, като съставлява една неразделна частъ отъ Българската църковна областъ, подчинява се на Св. Синодъ - Върховната духовна власть на Българската църква, гдето и да се намира тая власть. Чрезъ последната Княжеството съхранява единението си съ Вселенската Вѣсточна Църква въ всичко, що се отнася до догмите на верата.

40. Християнете отъ неправославно исповедание и друговерците, бил природни подданници на Българското Княжество, било приети въ подданство, а така също и чужденци, които постоянно или само временно живеятъ въ България, ползуватъ се съ свобода на вероисповеданието си, стига изпълнението на техните обреди да не нарушава съществуещите закони.

41. Поради религиозни убеждения никой не може да отбегнува отъ изпълнението на дейсвующите и задължителни за всекого закони.

42. Църковните работи на християне отъ неправославно исповедание и на друговерци, управляватъ се отъ техните духовни власти, но подъ върховний надзоръ на надлежний министръ, споредъ законите, които ще се издадътъ за тоя предметъ.

[Наро̀е](#)

Глава X ЗА ЗАКОНИТЕ

43. Българското Княжество се управлява точно споредъ законите, които се издаватъ и обнародватъ по начина, който е показанъ въ Конституцията.

44. Ни единъ законъ не може да се издаде, допълни, измени, и отмени, докле той по напредъ не се обсъди и приеме отъ Народното Събрание, което има право така също и да тълкува неговий истинни смисълъ.

45. Приетий отъ Народното Събрание законъ се представя на Князя за утвърждение.

46. Следъ като се утвърди отъ Князя, законътъ въ пълний си текстъ треба да се обнародва. При обнародванието на закона треба да се каже, че той е приетъ отъ Народното Събрание. Никой законъ нема сила и действие, докле той не се обнародва.

47. Ако би държавата да се заплашва отъ некая външна или вътрешна опасность, а Народното Събрание не би могло да се свика, то само въ такъвъ случай Князьтъ, по представление на Министерский Съветъ и подъ обща отговорность на Министрите, може да издава наредби и да прави распореждания, които иматъ задължителна сила като законъ.

Такива извънредни наредби и распореджания се представят за одобрение на първото, свикано следъ това, Народно Събрание.

48. Показаните въ по горний (47) членъ распореджания въ никой случай не могатъ да се отнасятъ до нареждане данъци и държавни берии, които всекога ставатъ съ съгласието на Народното Събрание.

49. Само Народното Събрание има право да решава, упазени ли съ всичките показани въ тая Конституция условия, при издаванъето на некая законъ.

50. Распореджания, за да се введе единъ въ действие и да се вземътъ потребните за това мерки, зависятъ отъ изпълнителната власть.

[Народе](#)

Глава XI ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ИМОТИ

51. Държавните имоти принадлежатъ на Българското Княжество и съ техъ не могатъ да се ползватъ нито Князьтъ, нито неговите роднини.

52. Начинътъ, по който ще се отстъпватъ и залагатъ самите имоти, а така също и распореджанието съ приходите имъ, ще се определятъ съ законъ.

53. Държавните имоти се управляватъ отъ надлежний Министръ.

[Народе](#)

Глава XII ЗА ГРАЖДАНЕТЕ НА БЪЛГАРСКОТО КНЯЖЕСТВО

Делъ I

Общи правила

54. Всички родени въ България, които не съ приели друго подданство, също и оние, които родени другъде отъ родителъе, български подданници, броятъ се подданници на Българското Княжество.

55. Чужденци могатъ да приематъ Българско подданство, като утвърди това Народно Събрание.

56. Всекой подданникъ на Княжеството може да се отрече отъ подданството, следъ като си изслужи по напредъ военната служба и като изпълни другите си длъжности спрямо Държавата, по особенъ законъ, който ще се изработи.

57. Всичките Български подданници съ равни предъ закона. Разделение на съсловия въ България не се допуска.

58. Титли за благородство и други отличия, също и ордени не могатъ да съществуватъ въ Българското Княжество.

59. На Князя се предоставя да отреди единъ знакъ за действително отличие въ време на война и само за военни лица.

60. Съ политически правдини се ползватъ само гражданете на Българското Княжество, а съ граждански правдини, спроти законите, се ползватъ всички живуци въ Княжество.

61. Никой въ Българското Княжество не може ни да купува, нито да продава човечески същества.

Всекой робъ отъ какъвто полъ, вера и народность да бѣде, свободенъ става, щомъ стѣпи на Българска територия.

62. Законите за благоустройството и полицейските закони еднакво съ задължителни за всички лица, които живеятъ въ Княжеството.

63. Всички недвижими имоти които се намерватъ въ Княжеството, макаръ би че принадлежале и на чужденци, се намиратъ подъ действието на Българските закони.

64. Въ всички други случае положението на чуждите подданници се определява отъ особни за това закони.

Дель II

За държавната и общественна служба

65. Само Български подданници могатъ да заематъ длъжности по държавна, общественна и военна служба.

66. И чужди подданници могатъ да се приематъ на служба, но за това всекой пѣть се изисква разрешението на Народното Събрание.

Дель III

За правото на собствеността

67. Правата на собствеността съ неприкосновенни.

68. Принудително отстъпване имотъ може да стане само заради държавна и общественна полза, и то съ справедлива и предварителна заплата. Начинътъ, по който може да става такъво отстъпване, има да се определи по особенъ законъ.

Дель IV

За даждията и Държавните берии

69. Всекой подданикъ на Българското Княжество, безъ исключение, длъженъ е да плаща определените по закона даждия и държавни берии и да носи тегобите.

70. Князьтъ и Наследникътъ на престола се освобождаватъ отъ всекакви даждия, държавни берии и тегоби.

Дель V

За военната служба

71. Всекой Български подданикъ е длъженъ да служи въ военна служба, по наредений за това законъ.

72. По работи криминални военни лица се съдятъ отъ военни съдилища само тогава, когато се намерватъ на действителна служба.

Дель VI

За личната неприкосновенность, за неприкосновенността на жилищата и кореспонденцията

73. Никой не може да бѣде наказанъ безъ пресѣда отъ надлъжний съдъ, която е вече добила законна сила.

74. Затвори и претърсвания по къщията могатъ да ставатъ само споредъ правилата, които съ изложени въ законите.

75. Никому не може да се наложи наказание, което не е установено отъ законите.

Мъчения при какво да е обвинение, също и конфискуване на имотъ се запрещаватъ.

76. Ако би се появили някои събития, които би могле да нарушѣтъ общественната безопасност, то Князьтъ може да спре въ цело княжество или въ отделни места действието на 73 и 74 членове, но задължава се да внася таквия свои распореждания за потвърждение въ първото Народно Събрание.

77. Частни писма и частни телеграфически депеши съставятъ тайна и се броятъ неприкосновенни.

Отговорността на длъжностните лица за нарушение тайната на писма и депеши ще се определи по особенъ законъ.

Дель VII

За народното учение

78. Първоначалното учение е безплатно и задължително за всички подданници на Българското Княжество.

Делъ VIII

За свободата на печата

79. Печатътъ е свободенъ. Никаква цензура не се допуска, също и никакъвъ залогъ не се иска отъ писателъте, издателъте и печатарете.

Когато писателътъ е познатъ и живее въ Княжеството, издателътъ, печатарътъ и раздавачътъ нема да се преследватъ.

80. Свещенното Писание, богослужебните книги и съчинения отъ догматическо съдържание, определени за употребуение въ православните църкви, тѣй също и учебниците по Закона Божий, назначени за употребуение въ училищата на православните, подлежатъ на предварително одобрение отъ Св. Синодъ.

81. Престъпления по делата на печата се съдятъ, по закона въ общите съдебни установления.

Делъ IX

За свободата на събранията и за съставяне дружества

82. Жителъте на Българското Княжество иматъ право да се събиратъ мирно и безъ оръжие, за да обсъждатъ всекакви въпроси, безъ да искатъ по-напредъ за това дозволение.

Събирания вънъ отъ зданията, подъ открито небо, напълно се подчиняватъ на полицейските правила.

83. Българските граждани иматъ право да съставляватъ дружества безъ всекакво предварително разрешение, стига само целта и средствата на тия дружества да не принасятъ вреда на държавний и общественъ поредкъ, на религията и добрите нрави.

Делъ X

Право за подаване прошения

84. Всекой Български подданикъ има право да подава на надлъжните власти прошения, подписани отъ едно лице, или отъ много лица (колективно). Учреждения, установени по закона, иматъ право да подаватъ прошения чрезъ своите представителие.

[Народе](#)

Глава XIII

ЗА НАРОДНОТО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

85. Представителството на Българското Княжество се заключава въ Народното Събрание, което бива:

1. Обикновено.
2. Велико.

Глава XIV

ЗА ОБИКНОВЕННОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Делъ I

За състава на Обикновенното Народно Събрание

86. Обикновенното Народно Събрание се съставя отъ представителие, избрани направо отъ народа, по единъ представитель на десетъ хиляди души отъ двата пола.

Представителие съ избиратъ за три години.

Избирателие съ всички български граждани, които иматъ възраст по горе отъ 21 година, и се ползватъ съ граждански и политически правдини.

Избираеми за представителъе съ всички български граждани, които се ползватъ съ граждански и политически правдини и съ на възрасть по горе отъ 30 години и да съ книжовни (грамотни). За редътъ на изборите ще се изработи особенъ избирателенъ законъ.

87. Представителъете представятъ не само своите избирателъе, но и целий народъ. За това те не могатъ да приематъ отъ своите избирателъе никакви задължителни за себе инструкции (наставление).

На представителъете се дава пълна свобода да обсъждатъ нуждите на България споредъ собственото си убеждение и съвестъ.

88. Щомъ се открие заседанието, Народното Събрание, подъ Председателството на най старий по годините изъ помежду членовете си, пристъпа веднага къмъ избора на Председателъ и подпредседателъе.

89. Народното Събрание избира между своите членове толко секретаре, колкото му съ потребни за работите.

90. Министрите могатъ да се намиратъ въ заседанията на Събранието и да взиматъ участие въ препирните. Събранието е длъжно да изслушва министрите всекой птъ, когато они искатъ дума.

91. Князьтъ може на место министрите, или заедно съ нихъ, да назначава особни комисаре, за да даватъ на Събранието обяснение по внесенните проекти и предложения. Коммисарете въ тие случаи иматъ, като министрите, правата, които съ показани въ предидъщий 90 членъ.

92. Събранието може да поканва министрите и коммисарете да дойдтъ въ заседанието, за да даватъ потребните сведения и разяснения. Министрите и коммисарете съ длъжни да дойдтъ въ Събранието и да дадтъ лично исканите обяснения. Министрите и коммисарете, подъ своя отговорность, могатъ да премълчаватъ таквия работи, за които ако се разгласи не увреме, може да се повредтъ държавните интереси.

Дель II

За свободата на мненията и за неприкосновенността на членовете отъ Събранието

93. Всекой членъ на Събранието има право да исказва свободно своето мнение, и да дава гласъ по свое убеждение и съвестъ.

Никой не може да иска отъ него за исказаното мнение сметка, или да подига за това срещу него гонение.

94. Правата на председателя и отговорността на членовете отъ Събранието за редъ и приличие въ заседанията определяватъ, се въ особенъ Правилникъ за вътрешний редъ на Събранието.

95. За сторените въ заседанието на Събранието отъ членовете му погрешки и престъпления, които съ предвидени отъ криминалните закони, виновните въ това могатъ да бдтъ теглени на съдъ само по решение на Събранието.

96. Членовете на Народното Събрание петъ деня до отваряньето и презъ всичкото време, докле траятъ заседанията, не могатъ да бдтъ затваряни и съдими, освенъ въ случаете, когато они се обвиняватъ за престъпления, за които се налагатъ по криминалний законъ най тежки наказания. Въ тие случае за затваряньето треба незабавно да се яви на Народното Събрание, само съ разрешението на което може да стане тегленъето на съдъ.

97. Представителъете не могатъ да бдтъ затваряни за дълговете петъ деня до отварянието и презъ всичкото време, докле траятъ заседанията на Събранието.

98. Редътъ, по който става заместванъето на умрелите или излезнъли членове на Събранието, определява се по избирателний законъ.

Дель III

За публичността на заседанията въ Народното Събрание

99. Заседанията на Народното Събрание ставатъ дверемъ отвореннимъ.

100. Председателтъ, министръ, коммисаръ, а също и членове на Събранието, на брой не по малце отъ трима, могатъ да предложтъ да не се пушатъ въ заседанието външни лица.

Такво предложение се разглежда дверемъ затвореннимъ и се решава отъ присъствующите

членове по вишегласие.

101. Казаните въ членъ 100 решения на Събранието Председателътъ обявява дверемъ отвореннимъ.

102. Никой съ оръжие не се пуца въ залата на заседанията, нито въ зданието, гдето е Събранието.

Военни стражи и въобще въоръжение сили не трябва да се турятъ ни при вратите на залата на заседанията, ни въ самото здание, ни близо до зданието, освенъ ако Събранието по вишегласие само пожелае това.

103. Събранието има своя вътрешна полиция, която е подчинена на председателя.

104. Събранието само си определява вътрешний редъ и делопроизводството.

[Народе](#)

Глава XV КАКВИ РАБОТИ ИМА ДА ВЪРШИ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

105. Народното Събрание има:

1). Да обсъжда законопроекти, споредъ членъ 44.

2). Да обсъжда предложения за държавни займове, за уголемяване, намаляване, или туряне данъци и всекакви берии, а също и за расхвърляньето и за реда на събираньето имъ;

3). Да опрощава изостанъли даждия и всекакви недобрани берии, на които прибираньето се вижда невъзможно.

4). Да обсъжда ежегодний бюджетъ на приходите и расходите;

5). Да предлежда сметките за разнасяне на суммите, които съ назначени по бюджета.

6). Да преглежда сметките на Върховната сметна палата, която е длъжна да му представя подробни изложения за изпълнението на бюджета.

7). Да подига питання за отговорността на министрите.

106. Събранието има право да приема всекакви прошения и жалби и да ги предава на надлежните министри. Нему се предоставя право да назначава испитателни комисии по управлението. Министрите, като ги запита Събранието, длъжни съ да даватъ обяснения.

107. Членовете на Събранието иматъ право да правятъ на Правителството запитвания, а надлежните министри съ длъжни да отговарятъ на тия запитвания.

[Народе](#)

Глава XVI ЗА РЕДА ПО КОЙТО СЕ ВНОСЯТЪ И РАЗГЛЕЖДАТЪ ПРОЕКТИТЕ И ПРЕДЛОЖЕНИЯТА

108. Законодателната инициатива принадлежи на Князя и на Народното Събрание.

109. Законопроектите и предложенията на Правителството се внасятъ въ Народното Събрание отъ надлежните министри по Княжеска заповедь.

Всекой представитель също може да внесе въ народното Събрание законопроектъ или предложение, ако те съ подписани отъ една четвъртина отъ присъствующите представители.

110. Всекой законопроектъ или предложение, които съ внесени въ Събранието, могатъ да се вземътъ назадъ, ако не е станало още свършено гласоподаване.

111. Народното Събрание може да прави въ внесените проекти изменения, допълнения и

поправки.

112. Ако Правителството не склони на измененията, допълненията и поправките, направени върху законопроекта му, оно може или да си го вземе назадъ, или да го внесе повторно, както е билъ испърво, съ обяснения и забележки, или пакъ да го внесе съ ония изменения и допълнения, които найде за сгодни.

113. Ни единъ законопроектъ, еднѣжъ отхвърленъ на цело отъ Събранието, не може да бъде внесенъ безъ изменение въ Събранието презъ същата сесия. Такъвъ проектъ може да бъде внесенъ въ друга сесия.

114. Гласоподаванъето върху влезнлий за разглеждане въ Събранието проектъ или предложение допуца се само въ такъвъ случай, ако се намиратъ въ заседанието повече отъ половината на всите членове.

115. Членовете на Събранието треба да гласоподаватъ лично, явно и устно.

Гласоподаванъето може да бъде и тайно ако това поискатъ не по-малце отъ десетъ членове.

116. Събранието решава по вишегласие.

117. Ако гласовете се разделятъ на равно, проектътъ или предложението се брои отхвърлено.

118. За всекоя наредба, станъла въ Събранието и представена на Князя, решението княжеско треба да се даде, докле трае същата сесия.

[Народе](#)

Глава XVII ЗА БЮДЖЕТА

119. Бюджетътъ се представя на Народното Събрание за разглеждане ежегодно.

120. Бюджетътъ, откакъ се приеме отъ Народното Събрание, представя се на Князя за утвърждение.

121. Народното Събрание разглежда проекта на Бюджета, статья по статья, и ако измени или отмахне некая отъ нихъ, излага причините, които го каратъ да направи това.

122. Кога се случи да не може да се свика Събранието, а треба да станътъ разноски, които не могатъ да се оставятъ за после, има сила и действие бюджетътъ на последната година подъ отговорностъ на министрите, докле да се одобрятъ нихните распореждания отъ Народното Събрание въ първата сесия, която има да стане.

Глава XVIII ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ЗАЙМОВЕ

123. Ни единъ заемъ не може да се направи безъ съгласието на Народното Събрание.

124. Ако би, не въ периода на заседанията на Събранието, да се види, че е нужно да се направи за държавата заемъ за покриванъе на извънредни разноски, които не могатъ да се оставятъ за после, то се свиква незабавно Народното Събрание извънредно.

125. Ако бы за свикването на Народното Събрание да се посрещнътъ важни спънки, то Князьтъ по представление на министерский Съветъ, може да разреши заемъ до единъ милионъ франки, съ условие, че той ще се одобри отъ найблизкото Народно Събрание.

126. За статьи, за които не е билъ отреденъ кредитъ, Князьтъ може по рѣдътъ и въ позаканите въ предъидъщий 125 членъ случае, да разреши разноските отъ парите на хазната, но тия всички разноски не бива да надминуватъ триста хиляди франки.

[Народе](#)

Глава XIX ЗА СВИКВАНЬЕТО НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

127. Князът свиква Народното Събрание редовно всека година. Сесията трае от 15 Октомврий до 15 Декемврий. Но по някои важни работи Събранието може да се свиква и извънредно.

128. Местото и както е речено в Членъ 127, времето на Събранието се показватъ въ распореданъето на Князя за свикванъето на Събранието.

129. Редовните заседания на Събранието може да се продължатъ по взаимно съгласие на Князя и на Народното Събрание.

130. Князът отваря и затваря Събранието или самъ, или поръча това на друго лице, което е особено за това упълномощено.

131. Предъ отварянъето на Събранието, всите му членове у едно време, споредъ обредите на верата си, даватъ тая клетва:

"Кълнъ се во име Единаго Бога да пазя и да браня Конституцията и, при извършванъето на длъжностите си въ това Събрание, да имамъ едничко предъ очи общото благо на народа и на Князя, колкото ми стига разумътъ и съвестта. Богъ да ми е на помощъ. Амин."

132. Духовните лица клетва не даватъ, но се обричатъ тържественно да вършатъ всичко по съвестъ, като иматъ предъ очи само общото благо на държавата и на Князя.

133. При отварянъето на Събранието, въ Княжеското слово се описва положението на държавата и се показватъ проектите и предложенията, които има да бъдатъ внесени въ Събранието за разглеждане.

134. На Княжеското слово Събранието представя Князю адресъ за отговоръ.

135. Следъ като свика Събранието, Князътъ може да забави срока на неговите заседания, но не за повече отъ два месеца. Ново отлаганъе презъ същата сесия може да стане само по съгласие на самото Събрание.

136. Князътъ може да разпуща Събранието и да назначи нови избори на народни представителъе.

137. Нови избирания треба да ставатъ не по късно отъ два, а новото Събрание треба да бъде отворено не по късно отъ четири месеца следъ разпущанъето на прежнето Народно Събрание.

138. Членовете на Народното Събрание, не могатъ да се събиратъ на сесия, безъ да бъдатъ свикани от Князя; също те не могатъ да се събиратъ на заседания следъ като се отложи, затвори или распущи Събранието.

139. Членовете на Народното Събрание, които живеятъ не въ същото место, гдето заседава Събранието, получаватъ както наднични пари, така и всички пътни разноски за отиванъе и връщанъе. Колко ще бъдатъ разноските, това ще се определи по особенъ законъ.

[Народе](#)

Глава XX ЗА ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Дель I

Какво има да върши Великото Народно Събрание

140. Великото Народно Събрание се свиква отъ Князя, или отъ Регентството, или отъ Министерский Съветъ.

141. Князътъ свиква Великото Народно Събрание:

1). За да обсъжда въпроси за отстъпване или разменяване на некоя част от територията на Княжеството.

Тие въпроси се решават по вишегласие от членовете, които съ въ Събранието.

2). За да измени или прегледа Конституцията. Решението на тие предмети изисква вишегласието на две третини от всичките членове на Събранието.

142. Великото Народно Събрание може да бъде свикано от Регенството, само за да обсъди въпроси за отстъпване или разменяване на некоя част от територията на Княжеството. Тие въпроси се решават по вишегласие от членовете, които съ въ Събранието.

143. Министерский Съвет свиква Великото Народно Събрание:

1). За избиране новъ Князь въ случай, ако би царовавший Князь да се помине, безъ да остави подиря си Наследникъ. Избиранъето става по вишегласие на две третини от членовете, които съ въ Събранието.

2). За избиране Регенти, кога Наследникътъ на престола е непълновръстенъ. Избиранъето става по вишегласие на членовете, които съ въ Събранието.

Делъ II За състава на Великото Народно Събрание

144. Великото Народно Събрание се съставя отъ представителъ, избрани направо отъ народа.

Числото на тие представителъ е равно съ двойното число членове на Обикновенното Народно Събрание като се взематъ по двама представителъ отъ всеки десетъ хиляди жителъ отъ двата пола. За реда на Изборите ще са издаде особенъ избирателенъ законъ.

145. Председателъ, подпредседателъ и потребното число секретаре се избиратъ отъ самото Събрание изъ помежду членовете му. А преди избиранъето имъ председателствува най старий по годините изъ помежду членовете на събранието.

146. Великото Народно Събрание има да разглежда само ония работи (чл. 141 - 143). заради които по Конституцията то е било свикано и распуца се, щомъ се свърши решението имъ.

147. Къмъ Великото Народно Събрание се отнасятъ и членове 87, 90, 92, 93 - 104, 114, 115, 131 и 132, отъ тая Конституция

[Народе](#)

Глава XXI

ЗА ВЪРХОВНИТЕ ПРАВИТЕЛСТВЕНИ УРЕДБИ: ЗА МИНИСТЕРСКИЙ СЪВЕТЪ И МИНИСТЕРСТВАТА

148. Върховните Правителствени Уредби съ:

1). Министерский Съветъ.

2). Министерствата.

149. Исполнителната власть подъ върховний надзоръ и ръководството на Князя (чл. 12) принадлежи на Министрите и на технии Съветъ.

150. Министерский Съветъ състои отъ всичките Министри. Единъ отъ техъ, по изборъ отъ Князя, назначава се за председател на Съвета.

151. Освенъ общите длъжности въ обикновенно време, на Министерский Съветъ въ някои допуспоменьти случае се присвояватъ тия права и длъжности:

1). Кога се случи да се помине Князьтъ безъ Наследникъ, Министерский Съветъ поемва управлението на Княжеството и вътре въ единъ месецъ свиква Великото Народно Събрание за избиране новъ Князь.

2). Министерский Съветъ поемва управлението на Княжеството и тогава, когато Князьтъ при смъртта си не отреди Регентство. Великото Народно Събрание за избиране регенти трябва да бъде свикано такожде вътре въ единъ месецъ. (т. 1).

- 3). Ако подиръ смъртта на Князя овдовелата Княгиня остане непраздна, то, докле тя роди, управлението на Княжеството принадлежи на Министерский Съветъ.
- 4). Ако би да се помине некой отъ Регентите, то Министерский Съветъ свиква Великото Народно Събрание, за да избере новъ Регентъ namесто починълий, по определенъ редъ въ т. 2.
- 5). Министерский Съветъ въ оние случае, що се споменуватъ въ точки 1 - 4 отъ тоя членъ, като поемва управлението на Княжеството, обявява за това съ прокламация на народа.
- 6). Докле Министерский Съветъ управлява Княжеството, онъ не може да менява Министрите.
- 7). Членовете отъ Министерский Съветъ, когато временно управляватъ Княжеството, добиватъ само министерската си заплата.
152. Министрите се назначаватъ и уволняватъ отъ Князя.
153. Министрите съ отговорни предъ Князя и Народното Събрание съвокупно за всичките общи мерки, които те взематъ, и лично всекой единъ за всичко, което е той извършилъ по управлението на поверенната нему часть.
154. Всекой официаленъ актъ, какъвто и дае, като се подпише отъ Князя, трябва да бъде такожде подписанъ, или отъ всичките министри, или само отъ надлежний министръ.
155. Народното Събрание може да предава министрите на съдъ за измена на отечеството или на Князя, за нарушение Конституцията, за предателство или некаква вреда причинена на Княжеството за лична полза.
156. Предложенията за предаване министръ на съдъ трябва да ставатъ писменно и да съдържатъ едно по едно всичките обвинения, и да съ подписани най малко отъ една четвъртина отъ членовете на народното Събрание.
157. За да се предаде министръ на съдъ изискватъ се гласовете на две третини отъ присъствующите членове.
158. Министрите се съдятъ отъ особенъ Държавенъ съдъ, на който съставътъ ще бъде определенъ по особенъ законъ.
159. Князьтъ не може да опрости единъ обвиненъ министръ безъ съгласието на Народното Събрание.
160. Испълняванъето на законите се поръчва на върховни управителни уредби, които се наричатъ Министерства.
161. Министерства има шесть:
 - 1). Министерство на Външните работи и Исповеданията.
 - 2). Министерство на Вътрешните работи.
 - 3). Министерство на Народното Просвещение.
 - 4). Министерство на Финансите.
 - 5). Министерство на Правосъдието.
 - 6). Военно Министерство.
162. На чело на всеко едно министерство намира се министръ.
163. Князьтъ има право да назначава лица на всичките Правителствени длъжности.
164. Всеко едно длъжностно лице дава клетва, че ще е верно на Князя и на Конституцията.
165. Всякое длъжностно лице отговаря за своите действия по службата си.
166. Длъжностните лица, които съ назначени на служба отъ Правителството, иматъ право да добиватъ пенсия, основата и количеството на която ще бъде определена по особенъ законъ.

[Народе](#)

Глава XXII

ЗА НАЧИНА, ПО КОЙТО МОЖЕ ДА СЕ ИЗМЕНЯВА И ПРЕГЛЕЖДА КОНСТИТУЦИЯТА

167. Предложения за изменение или преглеждане Конституцията стават по същия начин, който е нареден и за издаване законите (ср. членъ 108 и 109).

168. Речените въ горний 167 членъ предложения се считатъ приети, ако за тяхъ подадътъ гласъ повече отъ две третини отъ всичките членове на Народното Събрание.

169. За разглеждане речените въ членъ 167 предложения свиква се великото Народно Събрание, което по вишегласие на двете третини отъ всичките членове на Събранието решава въпроси, които се отнасятъ до изменението и преглеждането на Конституцията.